

Duurzaamheidsplan Gemeente Veere

Op weg naar een Energieneutrale gemeente Veere

Maart 2013

Versie definitief

Vastgesteld door de gemeenteraad op 14 maart 2013, gepubliceerd op 24 april 2013

Samenvatting

Veere en duurzaamheid:

“Duurzaamheid voor Veere betekent dat we er voor zorgen dat we een gezonde leefomgeving nalaten aan de volgende generaties (geen schade aan aarde, milieu en mensen)”.

Duurzaamheid

Duurzaamheid. Hier ligt een taak voor ons allemaal: onze inwoners en bedrijven, onze toeristen en ons als overheid. Duurzaamheid is een kwestie van denken en doen!¹

Een energieneutrale gemeente

We slaan de weg in van een energieneutrale gemeente. **Energieneutraal** is dat we de energie die nodig is volledig met hernieuwbare bronnen opwekken. Denk bijvoorbeeld aan wind- en zonenergie.

Faciliterende rol

We nemen een rol aan die past bij de tijd van 'nu'. Een faciliterende rol. We brengen partijen bij elkaar, faciliteren, brengen goede ideeën onder de aandacht, geven het goede voorbeeld en delen kennis. De gemeente Veere is koploper bij een aantal duurzame ontwikkelingen.

Wat willen we?

De gemeentelijke organisatie is energieneutraal in 2030

- het eigen energiegebruik met 2% per jaar terugdringen
- het aandeel duurzaam opgewekte energie vergroten
- een duurzaamheidsproject(en) uitvoeren

De gemeente Veere is energieneutraal in 2050

- het energiegebruik terugdringen
- het aandeel opgewekte energie vergroten
- de bestaande woningvoorraad verduurzamen

We verwerken de visie en de doelen uit het Duurzaamheidsplan in een jaarlijkse Duurzaamheidsagenda met concrete actiepunten die we dat jaar gaan uitvoeren. Aan het einde van het jaar rapporteren we of alles uitgevoerd is.

---

¹ Bron: Duurzaam denken doen 2011-2035 (inspiratieboek voor onze gezamenlijke toekomst), Kluwer, ISBN 987-90-12-09008-6, februari 2011

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1. Duurzaamheidsplan Veere	4
2. Wie doet wat, wanneer en hoe?	5
3. Wie heeft welke rol op het gebied van duurzaamheid?	7
4. Op weg naar Energieneutraliteit	9
DUURZAAMHEID PER MILIEUTHEMA	12
5. Duurzaamheid en afval	12
6. Duurzaamheid en bodem	13
7. Duurzaamheid en energie	14
8. Duurzaamheid en bouwen	15
9. Duurzaamheid en geluid, lucht (geur) en licht	16
10. Duurzaamheid en vergunningen en handhaving	18
11. Duurzaamheid en externe veiligheid	20
12. Duurzaamheid en water	21
13. Duurzaamheid en mobiliteit	22
14. Duurzaamheid en natuur, landschap en biodiversiteit	23
15. Duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkeling	25
16. Duurzaamheid en communicatie en educatie	27
17. Uitvoering	28
18. Afkortingen	30
19. Begrippen	31
Literatuurlijst	34

1. Duurzaamheidsplan Veere

“Waarom hebben we niet gewoon een nieuw Milieubeleidsplan voor de komende jaren? Dat komt door een frisse wind, het is gewoon de nieuwe trend” De rest van de wereld heeft het ook alleen nog maar over duurzaamheid.. dus wij ook!”

“Veere heeft met het vorige milieubeleidsplan “Milieu op Koers 2007 - 2012”, al veel gedaan aan duurzaamheid. Ik noem een paar voorbeelden: we hebben de gemeentelijke gebouwen verduurzaamt, voorlichting gegeven en aan educatie gedaan. We hebben duurzaam (ver)bouwen gestimuleerd! Kijk naar Meer met Minder en de klimaatneutrale straat in Grijpskerke en we hebben ook lokale klimaatinitiatieven gestimuleerd (SLOK).”

“In dit Duurzaamheidsplan staan onze wettelijke taken maar ook onze eigen ambities. Hoe vullen wij onze beleidsvrijheid in en welke keuzes maken we. Wat is haalbaar. Hiervoor gebruiken we de kenmerken en kwaliteiten van onze gemeente: ons DNA. Dit Duurzaamheidsplan loopt tot 2016 maar we kijken natuurlijk wel verder vooruit door onze duurzame bril: wel tot 2050.”

Domburg, 18 december 2012 - Jaap Melse, wethouder Milieu

Het Duurzaamheidsplan is het gemeentelijk milieubeleidsplan en heeft een wettelijke basis in artikel 4.16 van de Wet milieubeheer.

Waar hebben we het over?

We praten veel over duurzaamheid, maar wat betekent het nu eigenlijk? De definitie van duurzaamheid staat gelijk aan duurzame ontwikkeling en komt van Brundtland.

“Duurzame ontwikkeling sluit aan op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoefte te voorzien in gevaar te brengen”
(*World Commission on Environment and Development, 'Our Common Future', 1987*)

We hebben dit vertaald naar de situatie in Veere:

Veere en duurzaamheid:

“Duurzaamheid voor Veere betekent dat we er voor zorgen dat we een gezonde leefomgeving nalaten aan de volgende generaties (geen schade aan aarde, milieu en mensen)”.

Hier ligt een taak voor ons allemaal: onze inwoners en bedrijven, onze toeristen en ons als overheid.

We moeten allemaal onze natuurlijke energiebronnen en grondstoffen zo verantwoord mogelijk gebruiken. We moeten zoveel mogelijk alternatieve duurzame bronnen (wind, water, zon, biomassa enz.) gebruiken en ons steeds van duurzaam gebruik bewust zijn.

Duurzaamheid is een kwestie van denken en doen!²

² Bron: Duurzaam denken doen 2011-2035 (inspiratieboek voor onze gezamenlijke toekomst), Kluwer, ISBN 987-90-12-09008-6, februari 2011

2. Wie doet wat, wanneer en hoe?

Millenniumdoelstellingen

- De Verenigde Naties willen dat de wereld in 2015 menswaardiger, duurzamer en rechtvaardiger is.

Klimaat- en energie doelen Nederland (Kyoto-protocol 2004):

- In 2012 moet de emissie van broeikasgassen 6% lager zijn dan in 1990.
- In 2020 moet dat 30% minder zijn en moeten we jaarlijks 2% energie besparen.
- In 2020 moet 20% van het energieverbruik duurzaam zijn.
- In 2020 moet het energieverbruik in woningen/gebouwen met 50% omlaag en nieuwbouw moet klimaatneutraal³ zijn.

Duurzaam bouwen

- Vanaf 2019 moeten alle nieuwe overheidsgebouwen bijna energieneutraal zijn en in 2021 geldt dit voor alle nieuwe gebouwen. In 2013 moeten overheidsgebouwen in ieder geval aan een aantal minimumeisen voldoen.
- De energieprestatiecoëfficiënt (EPC) is de maat voor het energieverbruik van woningen en utiliteitsgebouwen⁴. Hoe lager de EPC hoe beter de energieprestatie. De verplichte EPC bovengrens is nu 0.6 en dat moet vanaf 2025 omlaag naar 0.5.

Duurzaam inkopen

- In 2010 moest het criterium voor alle inkopen van het Rijk "duurzaamheid" zijn. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een klimaatakkoord 2007-2011 gesloten. Dit criterium geldt in 2010 voor tenminste 75% en in 2015 voor 100% van de gemeentelijke inkopen.

Regeerakkoord "Bruggen slaan" van Rutte II (november 2012)

Duurzaamheid is een rode draad voor dit kabinet.

Nederland zet in op een ambitieus internationaal klimaatbeleid en gaat voor een volledig duurzame energievoorziening in 2050.

- In 2020 moet het aandeel duurzame energie 16% zijn.
- Energiebesparing krijgt prioriteit. Met Green Deals gaan woningbouwcorporaties en energiebedrijven, de bestaande woningen sneller verduurzamen. Zo ook kantoren, scholen en andere gebouwen. Het kabinet ondersteunt dit, door- waar mogelijk- belemmeringen in wet- en regelgeving weg te nemen.
- Het kleinschalig, duurzaam opwekken van (zonne-)energie waarvoor geen rijkssubsidie wordt ontvangen, wordt fiscaal gestimuleerd.
- De kostprijs van windenergie op zee moet versneld omlaag. Het kabinet wil innovatie stimuleren.
- Elektrisch vervoer biedt veel kansen. Met netbeheerders, energiebedrijven en lokale overheden worden afspraken gemaakt over de laadinfrastructuur om de groei van elektrische mobiliteit verder te stimuleren.
- Biomassa moet zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet en de duurzame productie en herkomst van biomassa moet worden gegarandeerd.
- Het kabinet wil een circulaire economie en wil de (Europese) markt voor duurzame grondstoffen en hergebruik van schaarse materialen stimuleren.

Omgevingsplan Zeeland 2012-2018

De provincie Zeeland wil een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied. De Provincie wil Zeeland duurzaam verder ontwikkelen door aan te sluiten op de behoeften van het heden zonder het vermogen van

---

³ Klimaatneutraal is dat we geen negatieve invloed uitoefenen op het klimaat. We kijken dan niet alleen naar CO₂, maar naar alle broeikasgassen.

⁴ Een utiliteitsgebouw is een gebouw zoals een kantoor, school, fabriek, kazerne, ziekenhuis.

toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. De provincie kiest voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van economie, vestigingsklimaat en ruimtelijke kwaliteit.

Voor het versterken van de economische veerkracht van Zeeland wil de Provincie ook het gebruik van energie en grondstoffen uit hernieuwbare bronnen bevorderen en streven naar het sluiten van kringlopen van water en grondstoffen.

Walcherse gemeenten

De gemeente Middelburg is bezig met het opstellen van een nieuwe milieuvisie. De gemeente Middelburg heeft ook een routekaart naar Energieneutraal. Het doel van Middelburg is energieneutraal in 2050.

De gemeente Vlissingen heeft een milieunota van 2004. Het gemeentelijke bestuur heeft hier duurzaamheid als speerpunt gekozen. Ook is Vlissingen gestart met het opstellen van een routekaart naar Energieneutraliteit.

3. Wie heeft welke rol op het gebied van duurzaamheid?

3.1 Burgers

Inwoners oefenen druk uit op het milieu door consumptie, recreatie, mobiliteit en wonen. Dat vraagt energie en draagt bij aan de belasting van het milieu. Zij ondervinden echter ook de nadelen door (negatieve) effecten op de volksgezondheid en het verdwijnen van groene en open ruimten en hogere energielasten. Iedereen maakt voortdurend keuzes die meer of minder belasting van het milieu met zich meebrengen.

Steeds meer inwoners zijn zich hier van bewust en willen bijdragen en zich inzetten voor een duurzame wereld door milieuvriendelijk gedrag. Financiële overwegingen kunnen een rol spelen (minder verbruik van energie en water) maar ook om gezondheidsredenen kan men kiezen voor duurzame en milieuvriendelijke producten. Kennis en bewustwording zijn belangrijk.

De gemeente kan inwoners motiveren om duurzame keuzes te maken en aan te zetten tot milieuvriendelijk gedrag.

De inzameling en het scheiden van afval, duurzaam bouwen, waterberging, biodiversiteit en energiebesparing zijn onderwerpen die voor onze inwoners interessant zijn. Wat te doen tegen zwerfafval? Voldoen bedrijven aan de milieueisen? Welke behoefte is er aan voorlichting op het gebied van duurzaamheid (energie)? Is er voldoende groen in de kernen? Hier kan iedereen over meedenken en aan meewerken.

3.2 Ondernemers

Bedrijvigheid is de basis voor onze welvaart. We vinden economische groei en werkgelegenheid belangrijk. Toerisme, horeca, detailhandel, landbouw en veeteelt zijn de dragers van de Veerse economie. Bij deze sectoren liggen grote kansen. Economische groei kan goed hand in hand gaan met een reductie van de belasting van het milieu. Bedrijven gaan inspelen op de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast, neerslag, hogere temperaturen, langere zomers etc.). Duurzaamheid wordt een factor voor economische groei. Duurzaamheid wordt een normaal/logisch begrip voor Veerse ondernemers.

Wij stimuleren bedrijven om hun eigen (milieu)verantwoordelijkheid op te pakken en toekomstgericht duurzaam, innovatief te ondernemen. De gemeente controleert bedrijven of aan de (landelijke) milieuregels wordt voldaan. Tijdens deze milieucontroles wordt voorlichting over duurzaamheid gegeven. Het gaat dan vaak om redelijk simpele maatregelen als een doelmatige afvalverwijdering, zuinig en effectief gebruik van energie en grondstoffen en mobiliteit.

Milieubewust handelen vraagt om een duurzame bedrijfsvoering. De gemeente wil ondernemers helpen met het maken van duurzame en milieubewuste keuzes. De gemeente draagt duurzame landbouw, productverbreding (streekproducten), landschapsonderhoud en agrarisch natuurbeheer een warm hart toe. Onderwerpen in dit plan die voor bedrijven van belang zijn: duurzaam bouwen en ondernemen, de invoering van de Omgevingswet en digitalisering.

3.3 De gemeente

De gemeente geeft zelf natuurlijk het goede voorbeeld en stelt anderen in staat om duurzaam en milieubewust te bouwen, te ondernemen of te recreëren.

De gemeente neemt die eigen verantwoordelijkheid als bedrijf maar ook in haar rol van beleidsmaker.

In de gemeentelijke organisatie wordt structureel aandacht besteed aan interne milieuzorg door onder andere zoveel mogelijk energie te besparen in de eigen gebouwen en met de "cradle to cradle" methode. Maar het duurzaamheids- en milieubelang wordt uiteraard ook bij bestuurlijke beslissingen meegenomen. Dit plan draagt daar aan bij. Maar ook bij het beleid voor de ruimtelijke ontwikkeling, de mobiliteit, een duurzaam beheer van de openbare ruimte en in de communicatie wordt voortdurend rekening gehouden met de activiteiten en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en milieu.

4. Op weg naar Energieneutraliteit

4.1 Inleiding/aanleiding

We slaan de weg in van een energieneutrale gemeente. Om dit te bereiken houden we rekening met People, Planet en Profit (de zogenaamde 3 P's).

Afbeelding 1.1: Trias Energetica

Om een energieneutrale gemeente te worden willen we:

1. Voorkomen
Verantwoord gebruiken en voorkomen van het gebruik van fossiele brandstoffen.
2. Verduurzamen
Het verduurzamen en besparen van fossiele brandstoffen.
3. Compenseren
Compenseren en opwekken van duurzame energie.

4.2 CO₂ neutraal, klimaatneutraal, energieneutraal?!

Wat betekenen al deze begrippen? Ze lijken allemaal hetzelfde en hebben raakvlakken, maar toch is er verschil!

CO₂ neutraal is dat we CO₂-emissies voorkomen en compenseren.

Klimaatneutraal is dat we geen negatieve invloed uitoefenen op het klimaat. We kijken dan niet alleen naar CO₂, maar naar alle broeikasgassen.

Energieneutraal is dat we de energie die nodig is volledig met hernieuwbare bronnen opwekken. Denk bijvoorbeeld aan wind- en zonenergie. Je pakt het probleem bij de basis aan!

4.3 De weg naar energieneutraliteit

De gemeenteraad van Veere wil een energieneutrale gemeente. Hiervoor heeft ze op 29 februari 2012 stippen op de horizon vastgesteld:

- De gemeentelijke organisatie Veere is energieneutraal in 2030
- De gemeente Veere is energieneutraal in 2050

We hebben de gemeentelijke organisatie zelf in de hand. Voor de hele gemeente Veere ligt er een taak voor ons allemaal! Met wat we de komende jaren aan duurzaamheid en milieu gaan doen, volgen we de route naar een energieneutrale gemeente!

We nemen een rol aan die past bij de tijd van 'nu'. Een faciliterende rol. We brengen partijen bij elkaar, faciliteren, brengen goede ideeën onder de aandacht, geven het goede voorbeeld en delen kennis. De gemeente Veere is koploper bij een aantal duurzame ontwikkelingen. Zoals we dat al waren bij de Klimaatneutrale straat in Grijskerke en de Passief Frisse school in Domburg.

4.4 Goed op weg?

We hebben de afgelopen jaren al stappen gezet richting een energieneutrale gemeente. We schaffen elektrische auto's aan, plaatsen oplaadpunten voor elektrische fietsen en auto's en vervangen aanschijnverlichting van gebouwen met energiezuinige lampen. Natuurlijk kunnen we nog meer doen.

We zetten in op digitale dienstverlening en dat blijven we zeker doen! Burgers en ondernemers kunnen steeds meer producten en diensten vanaf thuis aanvragen.

Belangrijke informatie over het milieu staat op onze website. We hebben ook apps (voor tablets en smartphones) om informatie te verstrekken.

Veel regels zijn de afgelopen jaren vereenvoudigd en samengevoegd. Nu is onze volgende stap het digitaliseren van processen, met als doel papierloos werken! De eerste stappen hebben we al gezet. De raadsleden hebben IPAD's en we hebben belangrijke digitale koppelingen gemaakt tussen gemeentelijke systemen en landelijke systemen.

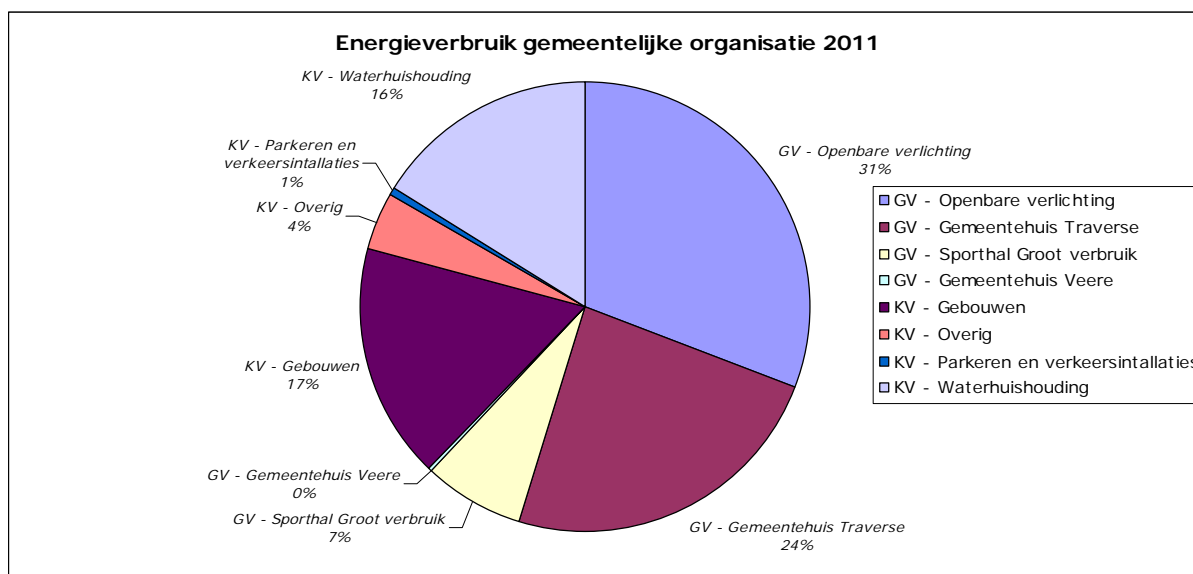
4.5 Hoeveel energie verbruiken we eigenlijk?

Veel burgers en bedrijven in de gemeente Veere wekken duurzaam energie op. Denk aan inwoners die zonnepanelen op hun dak hebben. Cijfers hiervan weten we niet.

In de gemeente Veere staan ook windmolens. Deze brachten 37.961.000⁵ kWh aan energie op in 2011. Deze energie is niet alleen voor gebruik in de gemeente Veere.

De gemeentelijke organisatie zelf verbruikte zo'n 2.156.787 kWh energie in 2011. Dit is de energie die we verbruiken in en om de gebouwen die eigendom zijn van de gemeente Veere. We kopen onze energie 'groen' in. Ons energieverbruik is ten opzichte van 2006 met 6% gedaald. Dit is een mooi resultaat!

De gemeente Veere wekt op kleine schaal zelf ook energie op. We hebben kleine windmolens en een zonnepaneel op het parkeerterrein naast het gemeentehuis in Domburg en heatpipes bij zwembad de Goudvijver in Serooskerke.

Figuur 1.2: Grafiek energieverbruik gemeentelijke organisatie in 2011 opgesplitst per categorie.

4.6 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?

De gemeentelijke organisatie is energieneutraal in 2030

We willen ook:

- het eigen energiegebruik met 2% per jaar terugdringen
- het aandeel duurzaam opgewekte energie vergroten
- een duurzaamheidsproject uitvoeren (per jaar of voor meerdere jaren)

⁵ Bron: www.klimaatmonitor.databank.nl van AgentschapNL

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- uitvoering geven aan de duurzaamheidsactiviteiten uit de bestaande beleidsstukken binnen de gemeente Veere
- communiceren over onze eigen duurzaamheidsmaatregelen en projecten
- digitaliseren van dienstverlening en processen
- nieuw beleid voorzien van een duurzaamheidsparagraaf
- het eigen wagenpark verduurzamen

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- Duurzaamheidsproject uitvoeren (per jaar of voor meerdere jaren)
- papierloos werken
- de Lokale Klimaat Agenda ondertekenen en onze inzet voor klimaatbeleid borgen (vervolg op de SLOK subsidies)
- burgemeestersconvenant voor lokale duurzame energie ondertekenen (inhoud zie begrippenlijst).
- een pilot energiemanagement uitvoeren (gratis proefperiode van 6 maanden) en kijken of dit bevalt
- een intern energieteam opzetten
- een strategie voor bewustwording van duurzaamheid ontwikkelen en uitvoeren
- ECOXXI (certificering duurzaamheidsbeleid) uitvoeren en de certificering eventueel ophogen
- mogelijkheden voor subsidies duurzaamheidsbeleid en duurzaamheidsmaatregelen nagaan
- mogelijkheden van regionale samenwerking op het gebied van duurzaamheid nagaan en inzetten op gelijk beleid
- de structuurvisie uitvoeren

Wat willen we?

De gemeente Veere is energieneutraal in 2050

We willen ook:

- het energiegebruik terugdringen
- het aandeel opgewekte energie vergroten
- de bestaande woningvoorraad verduurzamen

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- uitvoering geven aan de duurzaamheidsactiviteiten uit de bestaande beleidsstukken binnen de gemeente Veere
- bewustwordingsactiviteiten organiseren en faciliteren
- green Key en andere duurzame keurmerken onder de aandacht brengen van bedrijven
- meedenken bij initiatieven die bijdragen aan een energieneutrale gemeente Veere

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- een Walchers platform oprichten op het gebied van duurzaamheid en met de partners hiervan concrete projecten uitvoeren
- communiceren over energiebesparende activiteiten richting burgers
- organiseren van een Veerse woningmarkt
- organiseren themabijeenkomsten op het gebied van duurzaamheid en energiebesparende onderwerpen
- mogelijkheid van energieopwekking op kleine schaal d.m.v. biogas (vergisting) onderzoeken in samenwerking met de agrarische sector
- de structuurvisie uitvoeren

DUURZAAMHEID PER MILIEUTHEMA

5. Duurzaamheid en afval

5.1 *Introductie*

We hebben verschillende soorten afval. Denk aan huishoudelijk afval, bedrijfsafval en zwerfafval. De gemeente moet rekening houden met het landelijke afvalbeheerplan (LAP) van de minister van VROM. We willen minder afval produceren. Minder afval betekent namelijk dat we minder primaire grondstoffen hoeven te winnen en dit is duurzamer! We verhogen het (al hoge) percentage van recycling van afval nog verder. We zetten afval nog meer in als grondstof. Dat is duurzamer en daar hebben het milieu en de economie baat bij.

5.2 *Goed op weg?*

De gemeente moet huishoudelijk afval inzamelen. We zorgen dat dit goed geregeld is. Op 1 januari 2014 stoppen we met de duobak als inzamelmiddel en gaan we over op 2 minicontainers per huishouden. De Zeeuwse Reinigings Dienst zamelt van 2014 t/m 2017 het (grof)restafval, gft, grof tuinafval en kunststof verpakkingen in.

Het Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Zeeland (O.L.A.Z.) doet onderzoek naar samenwerking voor afvalinzameling en afvalverwerking. De kringloopwinkel op de Zompe in Serooskerke stimuleert hergebruik van afval.

Via milieucontroles bij bedrijven, controleert de gemeente Veere op de wettelijke eisen op het gebied van afval en afvalpreventie. Het stimuleren van afvalpreventie bij bedrijven maakt onderdeel uit van een integrale aanpak.

5.3 *Wat willen we en hoe gaan we dat doen?*

Wat willen we?

Afval voorkomen en hergebruiken

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- ondernemers stimuleren om over te stappen naar ondergrondse opslag van bedrijfsafval
- Project zwerfafval faciliteren (landelijke opschoondag)
- subsidieregeling verwijderen asbestdaken evalueren
- communiceren over afvalpreventie

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- de nota afvalinzameling uitvoeren
- mogelijkheden onderzoeken voor samenwerking op gebied van afvalinzameling met Middelburg, Vlissingen en Schouwen-Duiveland
- de landelijke (nog vast te stellen) regeling voor inzameling van kunststof verpakkingen uitvoeren (verpakkingssakkoord)
- het landelijke (nog vast te stellen) beleid voor meer duurzame afvalscheiding uitvoeren
- de mogelijkheden voor inzameling en verwerking van de huishoudelijk afval in OLAZ verband onderzoeken voor als het contract met Indaver (Delta Milieu) in 2017 afloopt

6. Duurzaamheid en bodem

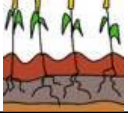

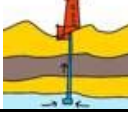

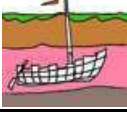
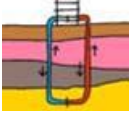

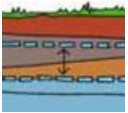

6.1 Introductie

De bodem is de basis voor een gezond leven. Onze huizen, bedrijven en scholen staan er op. Ons voedsel groeit er in. Kinderen spelen er op of in. De grond is geschikt voor het gebruik en als de grond schoon is, moet de grond schoon blijven. We beschermen de bodem, gebruiken de bodem duurzaam en maken de bodem waar nodig schoon.

6.2 Goed op weg?

De gemeente Veere heeft bodembeleid. Ook hebben we bodemkwaliteitskaarten. Dat zijn kaarten met gegevens over verontreiniging in de bodem.

Het bodembeleid is op heel Walcheren gelijk. We gaan uit van Walcherse bodemkansen! We willen meer gebruik maken van de mogelijkheden die onze bodem te bieden heeft en de bodem niet zien als iets wat lastig is of geld kost. De kwaliteiten van de bodem zijn onder te verdelen in vier soorten. Zie onderstaande figuur.

Draagkwaliteiten		Productiekwaliteiten		Regulerende kwaliteiten		Informatiekwaliteiten	
	Draagkracht om te bouwen		Gewasproductie		Chemische kwaliteit		Aardkundige waarde
	Ondergronds bouwen		Voorraad grondwater		Biodiversiteit		Archeologie
	Warmte-/Koude Opslag (WKO)		Voorraad delfstoffen		CO ₂ buffering		Cultuurhistorie
	Kabels en leidingen		Geothermie		Waterbergen de bodem		Niet gesprongen explosieven
	Ruimte voor opslag van stoffen						

Afbeelding 6.1 Overzicht bodemkwaliteiten

6.3 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?

De bodem en ondergrond duurzaam gebruiken, kansen die de bodem en ondergrond biedt benutten en verontreiniging voorkomen.

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- AMvB Bodemenergie gesloten systemen uitvoeren
- Walchers bodembeleid uitvoeren
- bodembeleid betrekken bij alle ruimtelijke ontwikkelingen
- toetsen aan de Nota 'Niet gesprongen explosieven' bij planvorming

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- Communiceren over het nieuwe Walcherse bodembeleid
- Nationaal kapitaal van de bodem gebruiken en onderhouden (ILBII)
- Opslag van Koude-Warmte opslag in kaart brengen

7. Duurzaamheid en energie

7.1 *Introductie*

Als we het hebben over duurzaamheid dan is het thema energie niet weg te denken uit het Veerse milieubeleid. Als we fossiele brandstoffen (zoals olie, kolen en gas) gebruiken zorgt dit voor uitputting van primaire grondstoffen. Het gas (koolstofdioxide CO₂) dat vrijkomt draagt bij aan de toename van het broeikas effect. Dit zorgt voor klimaatverandering en heeft gevolgen de wereld en dus ook voor Veere.

In het klimaatverdrag van Kyoto zijn hier afspraken over gemaakt. Nederland heeft deze doelen vertaald naar eigen doelstellingen: *2% energiebesparing per jaar, 20% duurzame energie in 2020 en een 30% reductie van de broeikasgassen in 2020*. Wij willen en moeten hier een bijdrage aan leveren.

7.2 *Goed op weg?*

We hechten waarde aan het bewust omgaan met energie. Het is niet alleen goed voor het milieu, maar ook voor de portemonnee! In een tijd van crisis is dit ook belangrijk. Bij ontwikkelingen bij onze eigen gebouwen en het aanschaffen van nieuwe installaties is energieverbruik en besparing het uitgangspunt. Als gemeente geven we het goede voorbeeld. Ook het steunen van initiatieven hoort hierbij. Het Zeeuwse ZonEffect is hier een goed voorbeeld van, hierbij kopen partijen collectief zonnepanelen in waarbij de uitvoering bij ZMF en Zeeuwind ligt en de gemeente faciliteert.

Het parkeerterrein naast het gemeentehuis heeft duurzame energieopwekking. Het zijn twee windmolentjes en een zonnepaneel. In de huidige situatie leveren deze een minimale hoeveelheid energie. Binnenkort wijzigen we de opstelling, zodat we een hogere opbrengst van energie genereren. Het parkeerterrein hebben we voorzien van een oplaadpunt voor elektrische auto's.

7.3 *Wat willen we en hoe gaan we dat doen?*

Wat willen we?

Het energieverbruik verlagen en het aandeel duurzaam opgewekte energie vergroten

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- programma Eigen gebouwen beheer uitvoeren
- het gemeentelijke energie verbruik, opwekking en besparing monitoren en rapporteren
- communiceren over energie verbruik, gebruik en besparingsmogelijkheden
- beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2012-2017 uitvoeren

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- inventariseren en monitoren opwekking duurzame energie door particulieren
- stimuleren opwekking duurzame energie door particulieren

8. Duurzaamheid en bouwen

8.1 *Introductie*

Duurzaam bouwen betekent kiezen voor de oplossing die het minst milieubelastend is. Energiebesparing, gebruik van milieuvriendelijk materiaal, een gezond binnenmilieu, veiligheid en een lange levensduur zijn belangrijk. Duurzaam bouwen begint al bij de opdrachtgever die zegt welke duurzame kwaliteit hij wenst en gaat van ontwerp tot realisatie.

Duurzaam bouwen is soms nog onbekend, of we hebben weinig ervaring met duurzaam bouwen. Als je investeert in duurzaam bouwen profiteer je vaak ook niet direct, maar indirect van de financiële voordelen (zoals een lagere energierekening en beter comfort).

8.2 *Goed op weg?*

De gemeente Veere heeft onderzoek gedaan naar duurzaam bouwen beleid in de gemeente. De actiepunten die hier uit kwamen hebben we opgepakt. We hebben nu één aanspreekpunt voor duurzaamheid binnen de gemeente, we versterken onze voorbeeldpositie voor duurzaam bouwen en we stellen in dit plan een ambitie vast voor duurzaam bouwen.

We verduurzamen onze eigen gebouwen. Denk hierbij aan (aanschijn)verlichting, dakbedekkingen, optimalisatie van systemen, nieuwe installaties enz. Ook doen we mee aan de Zeeuwse Meer met Minder regeling. Deze subsidieregeling voor energiebesparende maatregelen stopt eind 2012.

De gemeente werkt mee aan initiatieven voor het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad door deze te faciliteren en verbindingen tussen partijen te leggen.

8.3 *Wat willen we en hoe gaan we dat doen?*

Wat willen we?

Meer duurzame gebouwen

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- bij omgevingsvergunningen advies geven over duurzame maatregelen
- Bij subsidieverlening voor woningverbetering toetsen op duurzame maatregelen

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- in prestatiecontracten met woningcorporaties energieprestatie-eisen opnemen voor nieuwbouw en renovatie
- mogelijkheden onderzoeken voor het maken van energie afspraken met projectontwikkelaars van recreatieve woningen/gebouwen
- duurzame maatregelen voor monumenten onderzoeken en stimuleren
- burgers en bedrijven stimuleren om bij hun woning of bedrijfspand energiebesparingsmaatregelen te treffen
- onderzoeken hoe we duurzame maatregelen het beste kunnen controleren en zorgen voor een betere afstemming tussen vergunningverlening en toezicht
- opzetten van een herstructureringsfonds met duurzaamheid als een van de thema's
- energieneutraal is ons uitgangspunt bij nieuw- en verbouw van gemeentelijke gebouwen en terreinen en we voldoen minimaal aan de landelijke uitgangspunten voor duurzaam bouwen

9. Duurzaamheid en geluid, lucht (geur) en licht

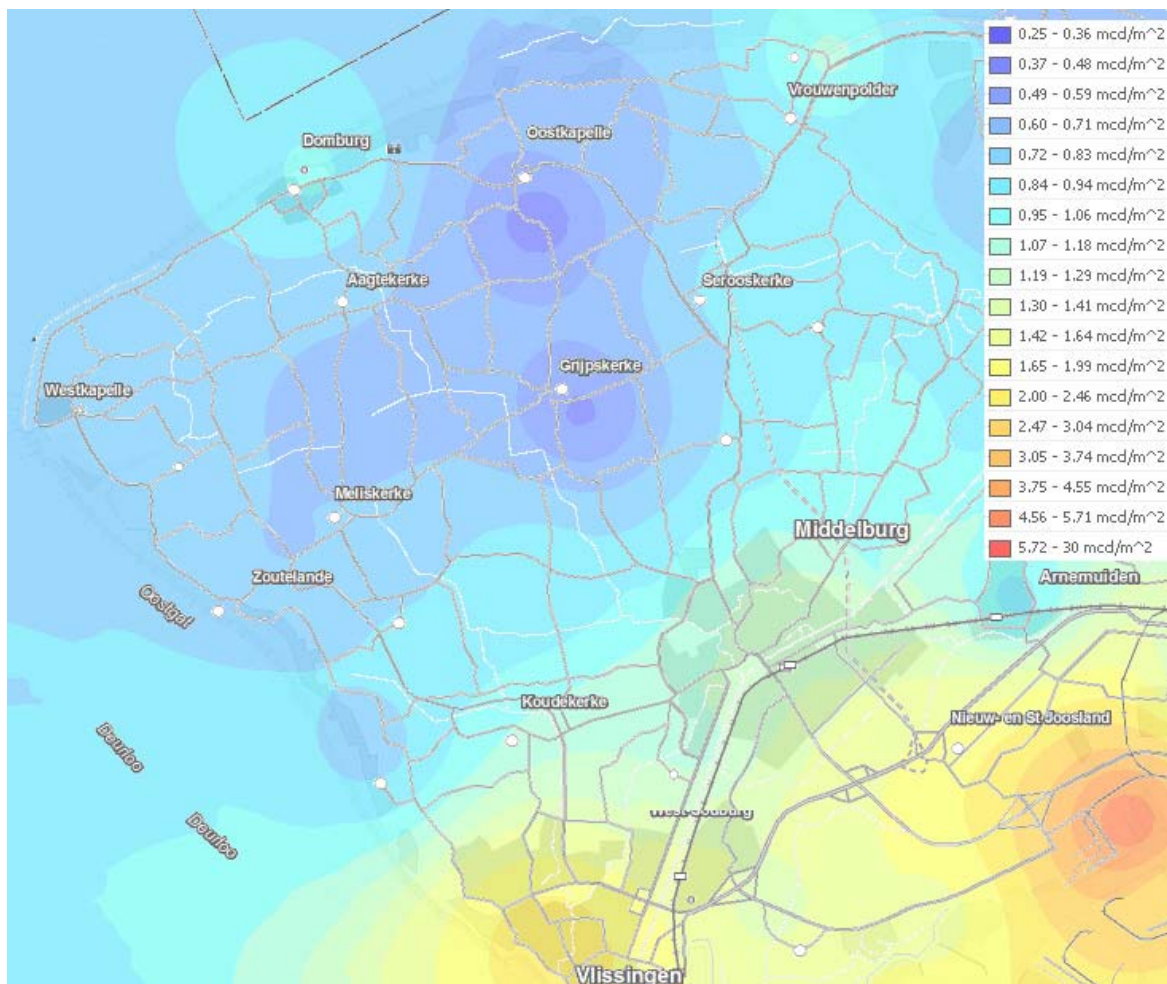
9.1 Introductie

Luchtkwaliteit, stank, geluidshinder en lichtvervuiling bepalen mee hoe mensen de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente Veere waarderen. We hebben veel landelijke milieuregels hierover. Zoals de Wet geluidshinder die normen bevat voor wegverkeerslawaaai en de Wet milieubeheer die normen bevat voor geluid, geur en licht van bedrijven.

9.2 Goed op weg?

Bedrijven en evenementen veroorzaken geluidsbelasting voor de omgeving. Langs drukke wegen is er geluidsbelasting door verkeer. Om geluidsoverlast te voorkomen controleert de gemeente op de regels.

We ontvangen regelmatig klachten over geluidsoverlast van evenementen en horecabedrijven, maar in verhouding tot het aantal Veerse evenementen en horecabedrijven is het aantal geluidsklachten erg laag.

Afbeelding 9.1: Hemelhelderheid in microcandela/m² (Provincie Zeeland, 2012)

De luchtkwaliteit in de gemeente Veere is goed. De normen voor luchtkwaliteit halen we ruim. In de gemeente Veere zijn 11 intensieve veehouderijen met kippen of varkens en meerdere veehouderijen met bijvoorbeeld runderen of paarden. Deze bedrijven hebben geurinvloed op de omgeving. We zorgen dat er genoeg afstand blijft tussen deze bedrijven en bijvoorbeeld woningen.

In de kernen, op bedrijventerreinen en sportvelden zijn lichtbronnen die vooral 's avonds en 's nachts lichtbelasting veroorzaken. Toch is de Veerse hemelhelderheid relatief groot. De hoeveelheid van lichtvervuiling is over het algemeen beperkt. In 2009 bleek uit onderzoek van De Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu dat Het Duingebied rondom Oostkapelle de donkerste plek van Zeeland is. Op bovenstaande afbeelding is de hemelhelderheid te zien in de gemeente Veere.

9.3 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?

De kwaliteit van de leefomgeving op het gebied van geluid-, lucht- en lichthinder vasthouden en verbeteren. Hier bij rekening houden met een duurzame samenleving en leefomgeving

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- burgers en bedrijven informeren over voorkomen lichthinder
- het aantal geluidsklachten over horeca en evenementen verminderen
- gepaste afstanden aanhouden tussen bedrijven en gevoelige bestemmingen, zoals woningen in ruimtelijke plannen
- het uitvoeren van toezicht en handhaving op normen voor geluid, lucht en licht

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- Beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2012-2017 uitvoeren
- Ieder jaar mee doen aan Nacht van de Nacht
- lichtbeleid opstellen om de lichtkwaliteit vast te leggen en als dat kan regels opstellen voor skybeamers, lichtshows enz.
- geluidsoverlast van horeca en evenementen onderzoeken en als dat nodig is de regels in de APV en evenementenbeleid aanpassen

10. Duurzaamheid en vergunningen en handhaving

10.1 Introductie

In plannen en regels hebben we bepaald wat we wel en niet willen in de gemeente Veere. Dit doen we om een goede omgevingskwaliteit te borgen. De gemeente moet controleren op deze regels.

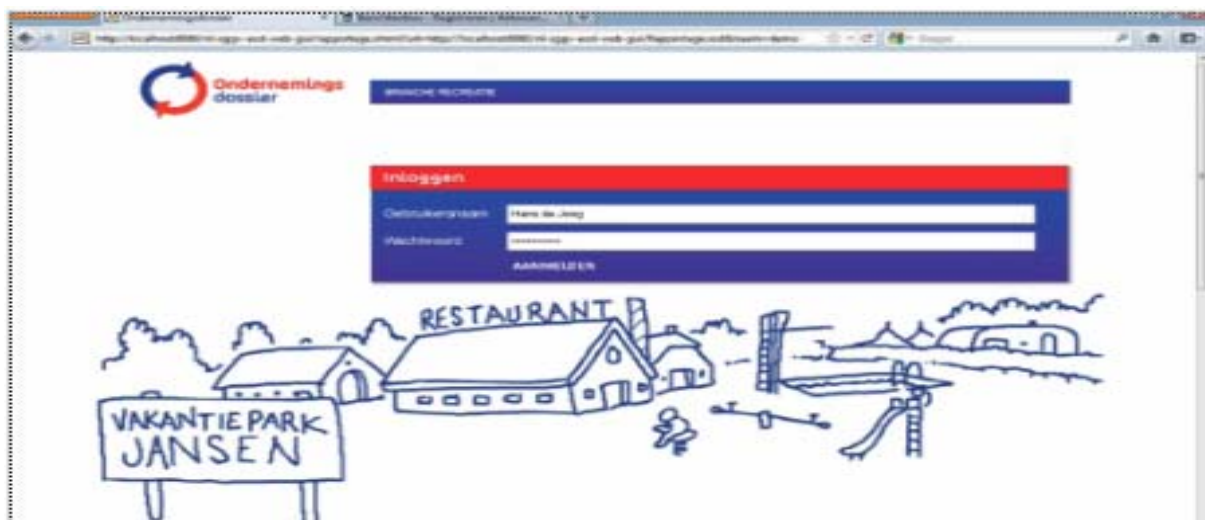
Dit doen we door (bouw)projecten en activiteiten van te voren te toetsen (vergunningverlening) en bij de uitvoering te kijken of aan afspraken en regels wordt voldoen (toezicht en handhaving). In Nederland is – ook als gevolg van enkele grote rampen – al een paar jaar een verhoogde aandacht voor de kwaliteit van de vergunningverlening en handhaving van wet- en regelgeving.

Het omgevingsrecht bestaat uit veel wetten en nog meer regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de invoering van de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht is deze wetgeving aan elkaar gekoppeld, maar nog niet volledig in één wet gezet. De wetgeving is daarom erg ingewikkeld geworden. Het Rijk gaat het omgevingsrecht vereenvoudigen en bundelen in 1 Omgevingswet.

10.2 Goed op weg?

De gemeente zorgt voor het verplichte toezicht op de omgevingskwaliteit. Zo toetsen we nieuwe ontwikkelingen via vergunningverlening vooraf aan de (milieu)regels en bezoeken we bedrijven regelmatig om te kijken of deze nog aan de milieuregels voldoen. Het toezicht wordt programmatisch uitgevoerd. We hebben een risicoanalyse gemaakt, waar uit blijkt waar we prioriteit aan geven bij toezichtcontroles in de gemeente Veere. We werken steeds vaker samen met andere overheden.

Het Rijk schaaft de handhaving en de vergunningverlening van zwaardere milieubedrijven op. Gemeenten, Waterschappen en de Provincie in Zeeland zetten daarom een Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) op. Op 1 september 2013 gaat deze RUD Zeeland als het goed is van start.

Afbeelding Ondernemingsdossier, bron www.ondernemingsdossier.nl

De gemeente Veere neemt deel aan een pilot van het Ondernemingsdossier. Dit is een nieuwe manier van digitaal samenwerken en informatie delen tussen bedrijven en overheden. Voor bedrijven wordt het makkelijker om aan de regels te voldoen en het toezicht kost minder tijd. 14 Veerse bedrijven in de horeca en recreatiesector doen mee aan de pilot.

10.3 *Wat willen we en hoe gaan we dat doen?*

Wat willen we?

voldoen aan onze wettelijke taak als toezichthouder op de omgevingskwaliteit op een efficiënte manier

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- afgestemd (met andere overheden) vergunningen verlenen, toezicht houden en als het nodig is handhaven
- processen vereenvoudigen
- bij toezichtcontroles aandacht besteden aan duurzaamheid
- het toezicht gezamenlijk en afgestemd met andere overheden uitvoeren
- deelnemen aan de pilot Ondernemingsdossier

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- digitaal toezicht houden en handhaven mogelijk maken
- ons voorbereiden op de Omgevingswet
- de samenwerking met de RUD goed regelen
- onze dienstverlening aan bedrijven verbeteren door het Ondernemingsdossier en E-herkenning

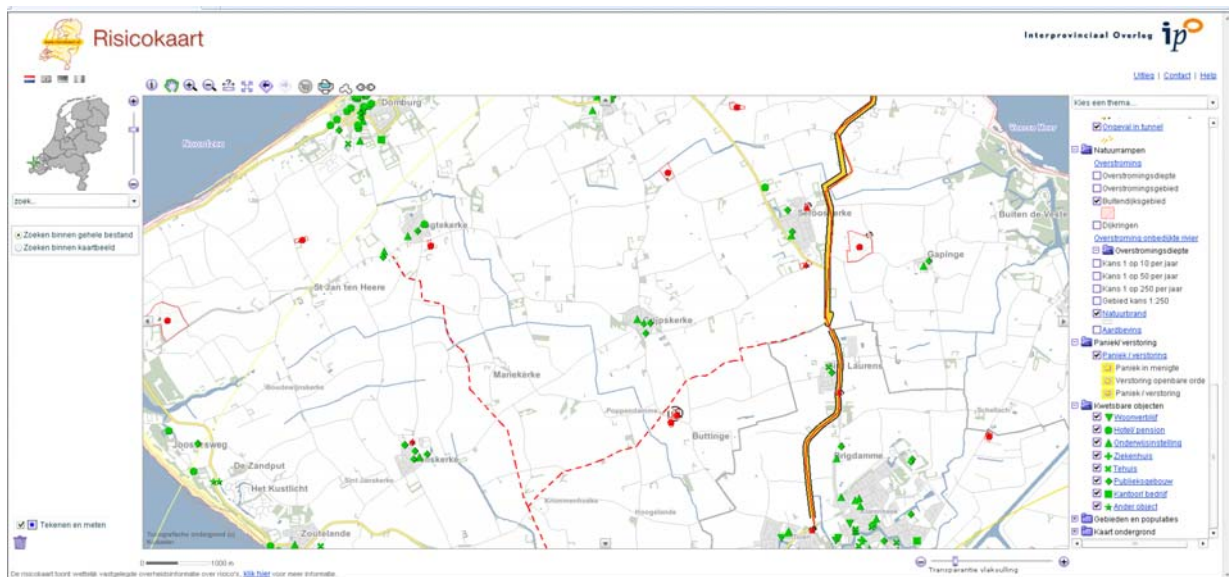
11. Duurzaamheid en externe veiligheid

11.1 Introductie

We willen graag veilig zijn. Met externe veiligheid houden we in de gaten we welke veiligheidsrisico's er zijn voor de buurt en hoe we daar mee om moeten gaan. Denk aan opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen.

11.2 Goed op weg?

We hebben de risicovolle bedrijven en (beperkt) kwetsbare objecten binnen de gemeente de laatste jaren geïnventariseerd. Dit hebben we in de Risicokaart gezet. De gemeente Veere heeft 26 risicovolle bedrijven en 170 kwetsbare objecten. In het regionaal rampenplan hebben we geregeld wat we doen als er onverhoopt toch iets gebeurt en hoe we daarna herstellen.

Afbeelding 11.1 Veere op www.risicokaart.nl

11.3 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?
onaanvaardbare veiligheidsrisico's voor mens en dier voorkomen

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- de inventarisatie van risico-inrichtingen en risico-transport-en-beheer actueel houden
- de kwaliteit van deze inventarisatie verbeteren
- rekening houden met externe veiligheid bij ruimtelijke planvorming

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- beleidsvisie externe veiligheid opstellen

12. Duurzaamheid en water

12.1 Introductie

Het doel van het Europese en landelijke waterbeleid is duurzaam waterbeheer en een duurzaam watersysteem. Knelpunten in waterbeheer worden zoveel mogelijk ter plaatse opgelost en worden niet doorgeschoven naar andere gebieden.

Met de Waterwet zijn Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies beter uitgerust om wateroverlast, -schaarste en -verontreiniging tegen te gaan. In de Waterwet staan ook alle vergunningen over 'water'.

12.2 Goed op weg?

De gemeente Veere heeft een waterplan. Dat is samen met de Provincie Zeeland en het Waterschap Zeeuwse Eilanden opgesteld. Hierin staat hoe we het water in de gemeente Veere willen beheren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan riolering en onderhoud van oppervlaktewater. We willen:

- een veerkrachtig en duurzaam watersysteem
- een optimaal functionerende waterketen
- een effectieve waterorganisatie

We hebben ook een rioleringsplan, dat geldt van 2010 tot en met 2014. Hierin staat hoe we om gaan met onze zorgplicht voor de riolering.

- We zamelen geproduceerd stedelijk afvalwater in
- Hemelwater en grondwater dat niet mag of kan worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding zamelen we doelmatig in
- We transporteren het ingezamelde water naar een naar een geschikt lozingspunt
- We voorkomen dat ongewenst water in het oppervlaktewater, de bodem en grondwater komt
- We zorgen voor zo min mogelijk overlast voor de omgeving
- We zorgen voor een goed beheer en gebruik van de gemeentelijke riolering tegen zo laag mogelijke kosten

We regelen en controleren afvalwaterlozingen van bedrijven op de gemeentelijke riolering via vergunningen en toezicht en handhaving.

12.3 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?

Duurzame, gezonde en veerkrachtige gemeentelijke watersystemen

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- uitvoeren waterplan
- uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan
- certificering van de onkruidbestrijding (DOB)

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- het structureren van taken, kennis en kunde op het gebied van water, intern en met het Waterschap Scheldestromen
- gericht controleren op aansluitingen die lozen op een septictank of andere voorziening
- initiatieven voor het opwekken van energie via waterkracht faciliteren
- duurzame combinaties maken tussen water en ruimtelijke ontwikkeling bij nieuwe ruimtelijke plannen
- Uitvoering geven aan en mogelijkheden benutten van de nieuwe Waterwet.
- nieuw gemeentelijk rioleringsplan vaststellen voor 2014 en uitvoeren

13. Duurzaamheid en mobiliteit

13.1 *Introductie*

Onze mobiliteit groeit als gevolg van een groeiende bevolking en een toenemende mobiliteitsbehoefte. Deze trend zal de komende jaren door blijven gaan en lijkt moeilijk beïnvloedbaar. Om de gevolgen van deze groei in te dammen, neemt het Rijk al maatregelen. Zoals het stimuleren van het openbaar vervoer en technologische oplossingen zoals het elektrisch rijden.

13.2 *Goed op weg?*

Mobiliteit is een van de thema's van de structuurvisie van de gemeente Veere. De toeristische aantrekkingskracht, het goede woonklimaat en het kapitale landschap vragen om een infrastructuur die is afgestemd op de identiteit van de gemeente. We vinden de bereikbaarheid van de gemeente, de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de kernen en de aantrekkelijkheid van het open landschap in het middengebied belangrijk. We leggen de nadruk op de verblijfsfunctie en verblijfskwaliteit van de infrastructuur en de openbare ruimte. Bij de inrichting speelt duurzaamheid een belangrijke rol.

Het verduurzamen van de mobiliteit is al in volle gang. In de gemeente Veere zijn oplaadpunten voor fietsen, scooters en auto's. We hebben zelf een eerste elektrische auto aangeschaft. Ook gebruiken de toezichthouders al een paar jaar twee elektrische scooters. We stimuleren medewerkers van de gemeente om de fiets of het openbaar vervoer te nemen.

13.3 *Wat willen we en hoe gaan we dat doen?*

Wat willen we?

Duurzame mobiliteit en daarnaast overlast door geluid, trillingen en luchtverontreiniging als gevolg van verkeersmobiliteit voorkomen

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- jaarlijks deelnemen aan de Europese week van de mobiliteit, waarvan één keer per twee jaar de actie banden op spanning
- verduurzamen van het eigen wagenpark
- bij ingang kernen Domburg en Veere betere informatie geven over parkeermogelijkheden en verwijzen naar gratis parkeerterreinen
- in overleg met andere overheden over samenwerking op dit thema
- deelnemen aan de actie Fietsen scoort, een campagne om het fietsen op een actieve en uitdagende wijze te stimuleren
- deelnemen aan de E-award. Een award voor de gemeente die in een jaar de meeste voortgang boekt met de introductie van elektrisch rijden

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- stimuleren van het verduurzamen van het mobiliteitssysteem
- stimuleren van elektrisch rijden en mobiliteitsmanagement
- stimuleren van mobiliteitsmanagement
- initiatieven voor duurzame mobiliteit ondersteunen
- stimuleren van een zonnetrein langst de kust
- mogelijkheden onderzoeken en het stimuleren van bevoorrading van bedrijven via elektrisch vervoer

14. Duurzaamheid en natuur, landschap en biodiversiteit

14.1 Introductie

Iedereen wil graag een mooi landschap om met plezier in te wonen, te werken en te recreëren. Ook is het Veerse landschap het leefgebied van veel soorten dieren en planten: biodiversiteit. Deze natuur willen we beschermen en waar dat mogelijk is willen we nieuwe natuur aanleggen. Zo genieten we ook in de toekomst van de mooie natuur en bijzondere landschappen.

Definitie

Biodiversiteit is al het leven op aarde. De enorme verscheidenheid aan levende organismen is behalve mooi ook nuttig en noodzakelijk. Biodiversiteit zorgt voor schoon water, vruchtbare grond en een stabiel klimaat. Het levert ook voedsel en grondstoffen voor huisvesting, kleding, brandstof en medicijnen. Deze natuurlijke hulpbronnen verschaffen bestaanszekerheid en vormen de basis voor onze welvaart.

Bron: website Provincie Zeeland

14.2 Goed op weg?

Walcheren en dus ook de gemeente Veere heeft een karakteristiek landschap en natuur is waardevol. Walcheren is aangewezen als Nationaal Landschap. Nationale Landschappen zijn gebieden met een unieke combinatie van natuur, cultuur en geschiedenis. Bij Nationale Landschappen is er een samenhang tussen het behoud en de ontwikkeling

Veel gebieden in de gemeente Veere vallen daarnaast onder de zogenaamde Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Dit zijn onder andere de Noordzee, de Westerschelde, duinen, weidegebieden en kreekrestanten. Sinds 2002 heeft de Oosterschelde de status van Nationaal Park. Het natuurbeleid in Zeeland wordt voor het grootste gedeelte uitgevoerd door de Provincie Zeeland.

De Voordelta, de Manteling van Walcheren, de Westerschelde en Saefthinghe, de Oosterschelde en het Veerse Meer zijn aangewezen als Natura 2000-gebieden. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Voor de Voordelta is dit beheerplan al vastgesteld, voor de andere gebieden is dit plan nog in procedure.

In de gemeente Veere zijn recreatiefaciliteiten te vinden in combinatie met landschap, natuur en milieu- en natuureducatie. Natuurinformatieborden en natuurmuseum Terra Maris zijn hier voorbeelden van.

We hebben de partnerovereenkomst FSC en de coalitie biodiversiteit ondertekend. Ook is biodiversiteit een thema in de Veerse Structuurvisie.

De gemeente Veere heeft ongeveer 160 hectare openbaar groen en ongeveer 10.000 bomen. De gemeente stelt in 2013 een nieuw groenbeleidsplan en –beheerplan vast. Hierin staat een visie op de gewenste kwaliteit, de uiterlijke verschijningsvorm en het te voeren beheer van het groen in de openbare ruimte.

14.3 *Wat willen we en hoe gaan we dat doen?*

Wat willen we?

Kansen voor natuur- en landschapsontwikkeling optimaal benutten in een duurzame afweging met andere belangen. Dit betekent het behouden en versterken van de bestaande kwaliteit en in zetten op biodiversiteit.

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- natuur, landschap en biodiversiteit als onderwerp meenemen bij het uitvoeren van werkzaamheden
- jaarlijks deelnemen aan de Nationale boomfeestdag
- het Groenbeleidsplan en -beheerplan uitvoeren
- ondernemers en burgers informeren over de mogelijkheden en kansen die de aanwijzing tot Nationaal landschap hen biedt
- uitvoering geven aan de Coalitie Biodiversiteit 2010
- aanhaken bij bestaande communicatie activiteiten om kennis van het landschap te versterken
- FSC keurmerk promoten in Veere en borgen binnen het eigen beleid en uitvoering
- stimuleren van duurzame landbouw, biologische landbouw, productverbreding, landschapsonderhoud en agrarisch natuurbeheer. Zoeken naar duurzame oplossingen en kansen
- zoeken naar duurzame oplossingen en kansen bij ruimtelijke ontwikkelingen (bv. tijdelijke natuur)

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- adopteren van een diersoort als communicatie middel binnen Veere die relatie heeft met strand en duin, bijvoorbeeld de dwergstern⁶
- FSC keurmerk borgen binnen het inkoop- en aanbestedingsbeleid
- nieuw groenbeleidsplan en -beheerplan vaststellen en uitvoeren

---

⁶ De dwergstern is een vogel uit de familie van de sternen. Het is een kleine stern, 21-25 cm lang en een spanwijdte van 41-47 cm. Hij heeft een zwarte kopkap, maar het voorhoofd is wit. Door de achteruitgang van de broedbiotoop is de dwergstern kwetsbaar. Sinds kort wordt de dwergstern in het natuurgebied bij Westkapelle, voormalige schaatsbaan.

15. Duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkeling

15.1 Introductie

De aandacht voor milieu in de ruimtelijke ordening is steeds verder verbreed, tot een 'duurzame ruimtelijke ontwikkeling'. Waar vroeger vaak alleen werd gekeken naar het bouwplan ('duurzaam bouwen') hebben milieu en duurzaamheid tegenwoordig steeds meer doorwerking in bestemmingsplannen en de structuurvisie. En dat is niet vreemd. Een goede ruimtelijke ordening draagt namelijk veel bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

15.2 Goed op weg?

De gemeente Veere heeft een structuurvisie. In de structuurvisie staat op hoofdlijnen wat de gemeente wil met de totale ruimtelijke inrichting van de gemeente. Hierbij maken we

afwegingen tussen enerzijds de ruimte voor wonen en werken en anderzijds het behoud of de verbetering van het ruimtegebruik met zorg voor duurzaamheid en kwetsbare waarden. In de structuurvisie is duurzaamheid één van de uitgangspunten.

Het bestemmingsplan regelt precies wat mag of niet mag op een bepaalde plek en kan daarmee ontwikkelingen sturen of tegenhouden. Bij nieuwe bestemmingsplannen en ruimtelijke procedures worden de mogelijke gevolgen of effecten van de ruimtelijke plannen voor een duurzame ruimtelijke ordening en het milieu onderzocht en afgewogen.

15.3 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- verrommeling in het buitengebied tegengaan
- uitvoering geven aan de volgende actiepunten uit de structuurvisie:

Type	Projecten
B=beleid O=ontwikkeling	
B	Actualiseren bestemmingsplan Buitengebied
B	Opstellen cultuurhistorische waardenkaart
B	Monitoren woningbouwontwikkelingen
B	Onderzoek permanent wonen op recreatieparken
B	Opstellen prestatieafspraken met corporatie
B	Opstellen herstructureringsprogramma en herstructureringsfonds
B	Integrale evaluatie herziening subsidie- en stimuleringsregelingen
O	Lopende woningbouwprojecten: De Tienden 2, Serooskerke-Oost, Veere-Zanddijk

B	Opstellen nieuw bestemmingsplan Buitengebied * Kustzoning + strandsegmentering * Strandhotel * Mogelijkheden bieden voor twee nieuwe strandpaviljoens bij Noordduine en Veerse Dam * (Bepaalde) ruimtelijk-functionele uitbreidingsmogelijkheden bestaande strandpaviljoens * Mogelijkheden bieden voor kleinschalige economische activiteiten naast en/of in combinatie met agrarische functies
B	Herijking kampeerbeleid: opstellen nieuwe kadernota kampeerterrinen
B	Opstellen masterplan Jachthaven Oostwatering
B	Onderzoek naar mogelijkheden om op termijn (na 2020) te komen tot ontwikkeling van een zeejachthaven tussen Vrouwenpolder en Neeltje Jans of bij Westkapelle
B	Onderzoek met de toeristische sector naar nieuwe product-/marktcombinaties (innovatieplatform)
B	Verordening kleinschalig kamperen
O	Revitalisering Jachthaven Oostwatering
O/B	Omzetting dagcabines in strandslaaphuisjes aan zuidwestkust
O	Onderzoek, innovatie en samenwerking met kennisinstellingen voor duurzaamheidseconomie en biogas
B	Opstellen beeldkwaliteitsplan Neeltje Jans
O	Parkeerruimte campers
B	Pilot landschappelijke inpassing campings
O	Kwaliteitsverbetering en herstructurering bedrijventerreinen
O	Recreatieve verbindingen
B	Opstellen plan multifunctionele accommodaties:
	a) Integraal huisvestingsplan onderwijs
	b) Accommodatieplan welzijnsvoorzieningen sport en cultuur
	c) Uitwerking visie peuterspeelzalen
O	Multifunctionele accommodatie Zoutelande
B	Onderzoek en visie herinrichting Oranjeplein Veere
B	Herijken parkeerbeleidsplan
B	Haalbaarheidsstudie regiodistributie
B	Ontwikkeling beleidsvisie op parkeren kust- en toeristische kernen voor de lange termijn
B	Onderzoeken mogelijkheden herinrichten doorgaande wegen kernen
B	Onderzoeken mogelijkheden om binnenwegen in het middengebied in te richten als verblijfsgebied
O	Plaatsen oplaadpunten voor elektrische auto's
O	Koppelen openbaar vervoer aan WMO-vervoer
O	Herstructurering Vrouwenpolder

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- Bij alle fysieke ruimtelijke plannen een duurzaam integraal milieuvadvis maken
- duurzaam ondernemen en duurzame opwekking van energie als thema gebruiken bij het herstructureren van de bedrijventerreinen
- mogelijkheden onderzoeken van duurzame gebiedsontwikkeling, zoals Cradle-to-Cradle, energieneutraal bouwen
- samenwerking stimuleren op bedrijventerreinen op het gebied van veiligheid, duurzaamheid en afval

16. Duurzaamheid en communicatie en educatie

16.1 Introductie

Communicatie en educatie zijn belangrijk voor het uitvoeren van het beleid. Door educatieprojecten op te zetten kunnen kinderen al op jonge leeftijd actief kennis maken met duurzaamheid, natuur en milieu. Door kennis over duurzaamheid natuur en milieu en er actief mee bezig te zijn krijgen jonge kinderen (maar ook volwassenen) meer inzicht in de manier waarop hier bewust mee om kan worden gegaan.

16.2 Goed op weg?

We doen mee aan of organiseren educatieve en communicatieve activiteiten, zoals: Nationale boomfeestdag, landelijke opschoondag, fietsen scoort, zonnebootrace, de actie Band op Spanning tijdens de Europese week van de Mobiliteit en een natuur- en milieu educatie- (NME) aanbod voor de Veerse basisscholen met diverse activiteiten, zoals bedrijfsbezoeken en Koos de Vuilnisman. We communiceren over duurzaamheid en milieu via de gemeentelijke website, de Faam en de Veerse krant.

Voor veel milieu communicatie en -educatie maakten we gebruik van de diensten van de Stichting MicMec Walcheren. Deze stichting is in 2012 opgeheven. We onderzoeken nu of we de milieu communicatie en -educatie op Walcheren op een andere manier kunnen organiseren. De activiteiten die door MicMec werden uitgevoerd, zoals uitgifte leskisten voor scholen, gaan voorlopig nog steeds door.

De gemeente Veere is sinds 2009 millenniumgemeente. Dit betekent dat we bijdragen aan de millenniumdoelen. Veere heeft als speerpunten het versterken en stimuleren van duurzaamheid en ontwikkelingssamenwerking in de eigen leefomgeving.

16.3 Wat willen we en hoe gaan we dat doen?

Wat willen we?

Via communicatie en educatie het milieubewustzijn en duurzaamheid bij inwoners en ondernemers bevorderen

Wat doen we daar al voor en blijven we doen?

- educatieprojecten ondersteunen die bijdragen aan ons duurzaamheidsbeleid
- communiceren over onze eigen duurzaamheidsmaatregelen en projecten
- up-to-date informatie verzorgen via de website
- actief communiceren op het gebied van duurzaamheid en milieu
- uitvoering geven aan Veere millenniumgemeente (werkplan tot 2015)

Wat gaan we daar nog meer voor doen?

- milieucommunicatie en -educatie anders organiseren door het wegvallen van MicMec Walcheren
- gebruik maken van de sociale media of apps om positieve ervaringen over duurzaamheid en milieu met elkaar te delen en burgers/ondernemers in Veere met elkaar in verbinding te brengen (netwerken)
- organiseren van doelgroep gerichte themabijeenkomsten die bijdragen aan ons duurzaamheidsbeleid
- Veere millenniumgemeente evalueren

17. Uitvoering

17.1 Inleiding

Een mooi plan op papier is leuk, maar hoe gaan we dat uitvoeren? We gaan de belangrijke voorwaarden hiervoor één voor één af.

17.2 Programmering

In dit Duurzaamheidsplan zijn de ambities van de gemeente op het gebied van duurzaamheid beschreven. Om deze uit te voeren vertalen we deze plannen naar een jaarlijkse duurzaamheidsagenda. In de duurzaamheidsagenda staat geschreven wie de taak of actie gaat uitvoeren, wat dit kost aan uren en geld en wanneer de actie moet worden uitgevoerd. De duurzaamheidsagenda is het gemeentelijk milieuprogramma dat jaarlijks door de gemeenteraad wordt vastgesteld en heeft een wettelijke basis in artikel 4.20 van de Wet milieubeheer.

17.3 Personele middelen

De personele inzet die samenhangt met coördinatie en uitvoering van het Duurzaamheidsplan wordt geleverd door de cluster beleid van de afdeling Vergunningen en Handhaving. Daarnaast worden de werkzaamheden voor dit Duurzaamheidsplan uitgevoerd door medewerkers voor wie deze taken over het algemeen onder de reguliere werkzaamheden vallen.

17.4 Financiën

De uitvoering van het Duurzaamheidsplan is afhankelijk van beschikbare financiële middelen binnen de gemeentelijke organisatie en bij eventuele partners. Structureel begroten we ongeveer €50.000 voor milieubeleid, vergunningen en milieucommunicatie. Dit is minder dan de afgelopen jaren vanwege herstructurering. Ook zijn er taken en budgetten bij andere afdelingen waar een link met duurzaamheid gemaakt kan worden. We proberen dit Duurzaamheidsplan binnen die bestaande middelen uit te voeren. Als er extra middelen nodig zijn zal besluitvorming plaatsvinden via de gebruikelijke budgettaire kaders.

17.5 Organisatie

De afdeling Vergunningen en Handhaving, cluster beleid van de gemeente Veere coördineert de uitvoering van het Duurzaamheidsplan en zorgt voor de jaarlijkse duurzaamheidsagenda en evaluatie. De uitvoering van de acties uit het plan worden grotendeels gedaan door de afdeling Vergunningen en Handhaving maar ook door andere afdelingen van de gemeente zoals de afdeling Welzijn (beheer eigen gebouwen), de afdeling OPRU (openbare verlichting, parkeren) en de afdeling ID&A (digitalisering, inkoop). Duurzaamheid komt immers op veel werkerreinen voor.

17.6 Communicatie

Communicatie is belangrijk om de ambities en doelstellingen uit het Duurzaamheidsplan te halen. Via communicatie creëren we draagvlak voor het milieubeleid, bevorderen we milieuvriendelijk gedrag en stimuleren we de gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven, toeristen en de gemeente. Communicatie is daarom als rode draad verweven in dit Duurzaamheidsplan en is in veel hoofdstukken terug te vinden.

17.7 Monitoring

We kijken jaarlijks terug op de bereikte resultaten. Hebben we wat in het Duurzaamheidsplan en de Duurzaamheidsagenda staat ook daadwerkelijk gerealiseerd en liggen we daarmee op schema? En lukt het om de gestelde doelen te realiseren binnen het ingezette beleid? We kijken of het nodig is bij te sturen.

18. Afkortingen

CBD	Coalitie Biodiversiteit
DOB	Duurzame onkruidbestrijding
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EPC	Energieprestatie coëfficiënt
FSC	Forest Stewardship Council
HZ	Hogeschool Zeeland
IHUP	Integraal Handhaving Uitvoeringsprogramma
ILB	Impuls Lokaal Bodembeheer
IPO	Interprovinciaal Overleg
KIMO	Kommunenenes Internasjonale Miljøorganisasjon
LAP	Landelijk Afvalbeheerplan
NME	Natuur- en milieueducatie
MicMec	Milieu informatie en Milieu educatie
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
SDE	Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer sinds 14 oktober 2010 overgegaan in Ministerie van Infrastructuur en Milieu.
ZRD	Zeeuwse Reinigingsdienst

19. Begrippen

Biodiversiteit

Biodiversiteit is al het leven op aarde. De enorme verscheidenheid aan levende organismen is behalve mooi ook nuttig en noodzakelijk. Biodiversiteit zorgt voor schoon water, vruchtbare grond en een stabiel klimaat. Het levert ook voedsel en grondstoffen voor huisvesting, kleding, brandstof en medicijnen. Deze natuurlijke hulpbronnen verschaffen bestaanszekerheid en vormen de basis voor onze welvaart.

Burgemeestersconvenant

Hiermee laat een gemeente zien dat ze verder wil gaan dan de Europese 20/20/20 doelen. Dat houdt in: de uitstoot van broeikasgassen verminderen met 20%, 20% besparen op het totale energieverbruik, het percentage duurzame energie verhogen naar tenminste 20% van het totale energieverbruik. De Nederlandse gemeenten die het Burgemeestersconvenant hebben ondertekend leveren een vrijwillige bijdrage aan het streven naar meer ambitieuze klimaatdoelen. Strategische samenwerking met een verscheidenheid aan partners is daarbij een vereiste.

CO₂-neutraal

Is het streven van organisaties en ondernemingen om de hoeveelheid broeikasgassen die worden uitgestoten te vermijden of te compenseren. In het laatste geval kunnen daarvoor emissierechten gekocht worden om de eigen CO₂-uitstoot te compenseren. Om een CO₂-neutraal product te verkopen, moeten producenten exact achterhalen hoeveel kooldioxide alle individuele stappen in het productieproces uitstoten.

Cradle-to-Cradle

De kern van Cradle to Cradle principe ligt in het concept; afval is voedsel. Alle gebruikte materialen zouden na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product. Hierbij zou geen kwaliteitsverlies mogen zijn en alle restproducten moeten hergebruikt kunnen worden of milieuneutraal zijn. Deze kringloop is dan compleet... en afval is voedsel

Klimaatneutraal

Een klimaatneutrale gemeente richt zich er op dat alle activiteiten die zich afspelen op haar grondgebied geen negatieve invloed uitoefent op het klimaat. Men kijkt dan naar de broeikasgassen. Dit is breder dan CO₂, want men kijkt dan ook naar de gassen methaan, lachgas en een aantal fluorverbindingen. Deze versterken namelijk het natuurlijk broeikaseffect. Echter komen deze begrippen op gemeentelijke schaal nagenoeg overeen, omdat de uitstoot CO₂ vele malen groter dan de andere gassen.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in Nederland bestaat uit een netwerk van natuurgebieden. Het doel van de EHS is de instandhouding en ontwikkeling van deze natuurgebieden waarmee de flora en fauna duurzaam kan voortbestaan. Het doel van het natuurbeleid is het realiseren van voldoende ruimte voor natuur. Gemeenten leggen in bestemmingsplannen vast wat wel en niet mag in een EHS-gebied. Het milieubeleid vult dit aan voor wat betreft bescherming op het gebied van milieu zoals bijvoorbeeld het tegen gaan van vervuiling.

ECOXXI

ECO XXI is een stimuleringsprogramma om duurzaamheid op lokaal niveau in kaart te brengen en verbeteringen te stimuleren. Gemeenten ontwikkelen een duurzaamheidsprogramma, waarvan andere programma's van FEE ook onderdeel uitmaken.

Energieneutraal

Energie neutraal betekent dat in de energievraag volledig door hernieuwbare bronnen (wind, zon, biomassa, aardwarmte, waterkracht enz.) wordt voorzien. Een energieneutrale gemeente pakt de problematiek bij de basis aan door de energievoorziening anders in te richten en de focus te leggen op de wijze waarop energie wordt geproduceerd, namelijk zonder CO₂ productie. Opslag van CO₂ is dan ook geen optie en daarom gaan energieneutraliteit verder dan de andere twee begrippen. Een uitgangspunt bij het komen tot een energieneutrale gemeente Veere is ook dat de energie die gebruikt wordt niet binnen de gemeentegrenzen opgewekt moet worden. Een windmolen op zee of een biomassacentrale op een industrieterrein buiten de gemeente Veere levert energie uit een hernieuwbare bron en valt daarmee binnen de gehanteerde definitie van energieneutraliteit.

Energieverbruik

Het energieverbruik is de elektriciteit en gas die daadwerkelijk verbruikt is. Het verbruik wordt gemeten met een energiemeter die in de meterkast zit. Als u gebruik maakt van energie dan registreert de energiemeter dit in eenheden van kWh (elektriciteit) en m³ (gas). In onderstaand overzicht vindt u het gemiddelde verbruik van gezin samenstellingen.

Indicatie verbruik per huishouden:

Grootte	Gas	Elektriciteit
1 persoons	650 m ³	1500kWh
2 persoons	1250 m ³	2950 kWh
3 persoons	1650 m ³	4000 kWh
4 persoons	1950 m ³	4800 kWh
5 persoons	2250 m ³	5500 kWh

FSC

Het internationale, onafhankelijke FSC-keurmerk verzekert dat grondstoffen voor hout- en papierproducten afkomstig zijn uit verantwoord beheerde bossen, met alle aandacht voor de mensen die van het bos afhankelijk zijn.

KIMO

KIMO Nederland en België is onderdeel van KIMO International. KIMO International is in 1990 in Denemarken opgericht.

De Noorse afkorting KIMO staat voor "Kommunenenes Internasjonale Miljøorganisasjon" en is een vereniging van kustgemeenten met gemeenschappelijke belangenorganisatie van lokale overheden. De organisatie strijdt tegen de vervuiling van de Noordzee, Ierse zee, Noordoostelijke Atlantische oceaan en de Baltische zee. KIMO International heeft 160 gemeenten in 16 landen.

Millenniumgemeente

Een Millennium Gemeente draagt samen met haar inwoners bij aan het behalen van de VN Millenniumdoelen: acht internationale afspraken om de armoede in de wereld te halveren. Zij doen dit door initiatieven uit de bevolking te stimuleren en door duurzaam beleid en eerlijke handel. Ongeveer 150 gemeenten doen al mee.

Quality Coast

QualityCoast is het eerste Europese keurmerk voor duurzame ontwikkeling van kustgemeenten als geheel. Het is ontwikkeld door de Europese koepel van Kust & Zee: de Coastal & Marine Union (EUCC). Dit onafhankelijke keurmerk wordt toegekend aan kustgemeenten die eerlijke voorlichting geven over hun inspanningen op het gebied van duurzaamheid en over hun plannen voor toekomstige verbeteringen. Het keurmerk

stimuleert kustgemeenten om hun toerisme te baseren op het eigen karakter van bijvoorbeeld dorp of stad en de omgeving daarvan.

Quality Coast biedt nieuwe samenwerkingsvormen voor kustgemeenschappen. De gemeenschappen gaan deel uitmaken van een netwerk van gelijkgestemde gemeenschappen waarin zij hun ervaringen kunnen delen en best practices uit kunnen wisselen om zodoende de duurzaamheid te verbeteren op het gebied van biodiversiteit, milieu en socio-economie.

Utiliteitsgebouwen

Utiliteitsbouw beslaat alle bouwwerken die geen woonbestemming hebben. Enkele voorbeelden:

- Gebouwen om in te werken zoals fabrieken, kantoren en opslagruimtes.
- Gebouwen voor commerciële dienstverlening zoals winkels en garages.
- Verzorgingsinstellingen zoals ziekenhuizen.
- Recreatievoorzieningen zoals bioscopen, vakantieoord en sportgebouwen.
- Nutsvoorzieningen zoals energiecentrales en rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Vogel- en habitatrichtlijnen

De Vogel- en Habitatrichtlijnen zijn twee Europese richtlijnen die de biodiversiteit in de Europese Unie beschermen. Voor bepaalde ecosystemen worden speciale beschermingszones ingericht, andere soorten zijn direct en ook buiten die speciale gebieden beschermd. Alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden samen vormen in Europa één groot netwerk van beschermde gebieden: Natura 2000.

Nationaal Park – Nationaal Landschap

Binnen Nederland zijn Nationale Parken en Nationale Landschappen aangewezen. In Nederland is een Nationaal Park een natuurgebied van ten minste duizend hectare, met een karakteristiek landschap en bijzondere planten en dieren. Nationale Landschappen zijn gebieden met internationale zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Deze kwaliteiten in het specifieke landschap moeten worden behouden of versterkt.

Literatuurlijst

Handreiking (co)vergisting van mest, ministerie van Vrom, 7 juli 2009

Omgevingsplan Zeeland 2012-2018

Structuurvisie gemeente Veere 2025, vastgesteld september 2012

Beleidsnotitie Ondersteuning en versterking duurzaam bouwen beleid, Grontmij Nederland BV, 8 juli 2010

Milieu op koers, milieubeleidsplan 2007-2011 gemeente Veere